

Hæsum skole 1930 til 1937

Skrevet i slutningen af 1990'erne af Ellen Margrethe Pedersen (gift Grauleff); født og opvokset på gården "Kilsmishus" i Hæsum.

Et kapitel for sig er skolegangen. Den store børneflokk hjalp jo med at holde elevtallet oppe i samfulde 20 år, fra min bror Anders begyndte i 1917, indtil jeg som den sidste gik ud af skolen i 1937. Min ældste bror Anders har kunnet fortælle mig meget: At læreren hed Birkbak, da

Lærer Birkbak med skolens elever

han begyndte i 1917. Der findes et dejligt billede, hvor begge klasser er med på. Foran sidder de mindste børn, hvor min bror Peter er iblandt. Næstefter står min bror Anders. Billedet er så tydeligt, at jeg endda kender mange af de øvrige børn, måske nok fordi jeg har set billedet fra barnetiden, hvor det jo lå i kortskålen på bordet i den pæne stue. Anders fortalte meget morsomt om, at lærer Birkbak holdt op til nytår i 1923. Da kom der en vikar ved navn Chr. Sørensen. Han havde været i Amerika, været højskolelærer, ejede jord i Amerika, var ret "missionsk", hvad der prægede al hans tale: Han talte så utrolig næsten

overdrevent formfuldendt dansk, dog med lidt rullen på r'erne, nok lidt amerikanerpræg. Nu var børnene jo vant til at gå op til katederet for at få hjælp til svære regnestykker; men her sagde lærer Sørensen "I må regne hvad I kan børn, for jeg kan ikke!" Han var i familie med Nicoline Holm og gik derover i middagsfrikvarteret for at spise sin middagsmad. Så sagde han en dag, da han kom tilbage: "Sig mig børn, I løber vel ikke rundt herinde i skolestuen, når jeg ikke er her, for jeg har observeret, at mine sko de er borte?" Han var der kun en måned, og selvom han ikke skulle undervise i engelsk underholdt han engang eleverne med at synge "Dejlig er den himmel blå2 - på engelsk.

Peter Greve i sin bil

Dernæst kom en vikar ved navn Thomsen, som blev der til maj, hvor der kom en ny fastansat lærer, nemlig Peter Greve som var den lærer, der var i al min tid og mange år efter. Jeg var utrolig glad for at gå i skole, følte mig som en fisk i vandet, og var ked af det den dag, det var slut. Af de ældre søskende tror jeg, kun Jens var ked af at gå i skole; men han har sikkert været lidt ordblind, så falder alt jo sværere at lære, og dengang anede lærerne jo intet om det problem desværre.

"I min tid" var vi ikke mange i klassen, ca. en halv snes af hvert køn, højst.

Skoledagene gik altid stille og roligt (og nærmest hyggeligt). Jeg tror Peter Greve var en mægtig god pædagog. Der var mig bekendt ingen, som var "bange" for ham; men vi havde en naturlig respekt, han tog os med det gode, så ingen havde lyst til at gøre ham imod, ingen uro i klassen eller ballade af nogen art, slet ingen mobberi, det ord var jo ikke engang opfundet, og når man ellers tænker på hvilket tøj vi børn havde på i skolen, kunne mobning jo nok være forekommet, da vore forældre jo ikke var lige ens stillet økonomisk; men jeg mindes alle mi-

ne skolekammerater som harmoniske og rolige børn, og det var jo godt, for skolepsykolog var et ord, som ikke kendtes i Hæsum skole.

Vi var altid glade for vore skoleudflugter, hvor vi med tog kom ret langt omkring: Aalborg, Viborg, Randers, Skanderborg, Aarhus, Silkeborg plus én til, som jeg ikke husker i øjeblikket.

*Lærer Peter Greve og nogle af skolens børn
1928*

Vi havde jo ingen gymnastiksal; men lærer Greve anskaffede en bog, hvor alle øvelser var baseret på brugen af skolemøblerne, de der nu antikvariske pulte med bord og bæk med ryglæn i et. Om sommeren foregik det på legepladsen. Hver lørdag var sidste time: At få læst en historie højt, det elskede vi. Ofte var det Flemming-bøgerne; men der var også en historie, hvis navn er borte lige nu; men den foregik i England på øen Man. Der var ufred og vældig megen gru og mange fortrædeligheder og forviklinger, det unge par som ikke måtte få hinanden, selvfølgelig måtte de

ikke det, de gik på den allersidste side ud på en klippekant, og bundet sammen med en livrem kastede de sig ud over kanten. Det var vi flere, der var chokerede over, kunne ikke forestille os, at den kunne ende sådan. Det forstås, at det var i "store klasse" vi hørte den.

Lærer Greve var god til at læse op; men det har jeg vist allerede nævnt. Så var der en anden sjov skik: når blåbærrene var modne, var vi hvert år en dag oppe ved "Foldhøjene" at plukke og spise blåbær, og hvor så vi ud; men hvor var der mange bær. Jeg tror den dag blev revet ud af kalenderen og gik med leg på legepladsen, det har nok været en lørdag.

*Hæsumbørnene forsamlet til juletræsfest i
skolestuen*

Juletræsfesten i skolen var en stor begivenhed, tredje eller fjerde juledag. Stort træ - pyntet med kulørte crepepapirsroser, flettede hjerter og kræmmerhuse, musetrapper og andet lavet af den store klasses børn en dag lige inden juleferien. Så var der jo flag, guirlander, stjernekastere, lametta, fehår og måske endnu mere. Festen startede vist kl. 15, alle dansede om træet og sang mange julesange og salmer, så læste læreren, der i alle mine syv år var Peter Greve, en julehistorie, hvilket han var virkelig god til. Derefter fik børnene lov til at plyndre det store træ og tage pynten med

hjem. Højdepunktet var når nissen i skikkelse af sognefoged Anders Pinstrup kom med godteposesækken og delte ud med gavmild hånd: Den flotte, spraglede pose indeholdt pebernødder, marcipankonfekt, figener, dadler og en appelsin! Den appelsin var næsten bogstaveligt som at få en appelsin i sin turban, vi tog den altid med hjem. Så blev der leget alskens sanglege og minsandten også danset rigtigt. Hvem der var spillemand, det må have været forskellige; men jeg husker kun en ad gangen, Anders Nielsen (Rye) på sin violin, eller Ejnar (Jens) Iversen, dem kendte jeg vist ikke fra hinanden på harmonika. Hen ad aftenen kom alle i hold ind i lærerens privatbolig til chokolade med boller med smør og mange kager, bagt af fruene fra Hæsumgårdene. Lidt i smug betalte familiefædrene så et bidrag til det hele; men festen var altid vellykket i vores barneøjne. Da jeg var noget af en efternøler, var de største søskende jo

ved at være ude af den alder, hvor de deltog; men så fik far sin charabanc fyldt, fordi Kristiane jo havde sin flok, næsten fra min alder og nedad. Jeg havde nu altid ståplads på de ture.

Set med 1996 skolebørns øjne var vores skolegang nok ikke meget værd, ingen temauger, ingen lejrskoler osv.; men vi fik en meget grundig indlæring i regning, læsning, skrivning, geografi og som mit yndlingsfag religion, hvor Peter Greve kunne fortælle fra det gamle testamente, så det var ”som at være der selv”. Vi fik et godt fundament, som vi kunne bygge videre på, hvad vi så har gjort med større eller mindre held. Amen!

Hæsum Skole som den så ud i slutningen af Ellen Margrethes skoletid. De større vinduer og kvisten er kommet til ca. 1935 ved en større renovering, hvor også det gamle tjærepaptag er udskiftet med cementsten.